

BORNHOLMS
R E G I O N S K O M M U N E

KOMMUNALBESTYRELSENS VISIONER FOR BORNHOLM

Kommunalbestyrelsen, juni 2018

42.000 BORNHOLMERE I 2028

Bornholm er i vækst, og der er en generel optimisme i samfundet. Det betyder først og fremmest, at kriseårene for alvor er lagt bag os. Samtidig er der dog udsigt til, at Bornholm i de kommende år vil komme til at lide under en svindende arbejdsstyrke. Dét samtidig med, at antallet af ældre forventes at vokse markant. Hvis ikke man sætter ind nu, risikerer Bornholm at stå i en markant værre økonomisk situation bare om fem år.

For at sikre et samfund med en balanceret befolkningssammensætning, er der behov for at gøre en indsats, der rækker ud over den nuværende udvikling. For at fylde op i arbejdsstyrken og samtidig udvikle øen, skal der trækkes tilflyttere til svarende til, at vi om 10 år har et befolkningstal, der ligger på minimum 42.000.

En af de sikre veje til at kunne tilbyde en bedre service handler om, at vi skal være flere til at betale. Udvikling der sikrer flere tilflyttere er en god investering, også i den borgerrettede service. I en analyse af de kommunaløkonomiske konsekvenser af en øget tilflytning til Bornholm viser det sig, at en øget tilflytning, der resulterer i at vi bliver 42.000, vil regionskommunen kunne opnå et økonomisk råderum på 56 mio. kr./år.

Flere tilflyttere giver med andre ord bedre muligheder for at kunne levere en bedre service, og vil også kunne imødekomme den forventede udvikling på de store serviceområder.

At blive 42.000 kræver prioriteringer, der kan vise sig at være anderledes end de der har været foretaget gennem de senere år. Bornholm er inde i et imagemæssigt opsving, der sammen med den økonomiske vækst, giver muligheder, der ikke er set i mange år.

Blandt andet på den baggrund har kommunalbestyrelsen arbejdet med visionsspor, der udstikker retningerne for, hvordan Bornholm får flere indbyggere samtidig med, at der sikres en balanceret udvikling.

De seks visionsspor, der skal sikre hovedvisionens 42.000 bornholmere i 2028 er:

1. At skabe 1.000 nye jobåbninger inden 2028
2. At udvikle nye, attraktive boliger og boligområder på tværs af Bornholm
3. At skabe trivsel og arbejdsglæde i ældrelivet
4. At Bornholm bliver det attraktive tilvalg for tilflyttere, turister og virksomheder
5. At fremme chanceligheden for at børn og voksne på Bornholm bliver så ressourcestærke som muligt
6. At bruge vores tilgængelige og lokale ressourcer bedst muligt

Siden marts 2018 har udvalgene arbejdet videre med visionssporene med det formål at sætte langsigtede mål for udvalgets arbejde. De langsigtede mål angiver dermed, hvad udvalget vil nå i valgperioden for at nå nærmere en indfrielse af visionerne.

Udvalgene sætter med de langsigtede mål retningen for deres arbejde de næste fire år. Udvalget bruger derudover mål i de årlige budgetter til at realisere de tiltag, der skal til for at nå de langsigtede mål, og på sigt indfri visionerne.

KOMMUNALBESTYRELSE VIL ARBEJDE FOR AT SKABE 1.000 NYE JOBÅBNINGER INDEN 2028

Den måske vigtigste forudsætning for at kunne tiltrække nye borgere er, at de kan tilbydes et arbejde. Nye borgere skal dække behovet i de eksisterende virksomheder – ellers forsvinder de – og nye virksomheder skal skabe nye job – ellers kan vi ikke tiltrække tilstrækkeligt med nye borgere.

Men én ny arbejdsplads tiltrækker mere end én ny borger. For det første vil en tilflytter ofte medbringe en familie. For det andet skaber nye beboere øget aktivitet i samfundet. Den nye borger køber ind i bornholmske butikker, børnene går i skole, familien efterspørger både privat og offentlig service etc. Hvis den pågældendes arbejde i det væsentligste er rettet mod resten af Danmark eller mod udlandet – det gælder fx for pendlere, personer i eksportvirksomheder eller personer i turistbranchen – vil denne ofte kunne skabe mellem et og to yderligere job.

Det er således nødvendigt at skabe nye job, for at skabe yderligere tilflytning.

Kommunalbestyrelsen vil derfor arbejde for at skabe nye jobåbninger, både for at stimulere tilflytningen, men også for at stimulere det bornholmske erhvervsliv generelt. Dette munder ud i følgende langsigtede mål fra udvalgene:

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget

- Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget vil sikre bedre rammevilkår for de bornholmske virksomheder, bl.a. gennem mere dialog med erhvervslivet samt bedre virksomhedsbetjening i forhold til byggesager
- Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget vil udnytte nye muligheder i Planloven for at imødekomme erhvervslivets ønsker og behov for attraktive erhvervsområder, herunder fx adgang til infrastruktur. Dette kan bl.a. ske gennem ombygning af tidligere udlagte områder med mere attraktive udviklingsområder samt et øget fokus på vækstvilkårene for produktionsvirksomhederne, som beskrevet i Planloven

Social- og Sundhedsudvalget

- Social- og Sundhedsudvalget vil skabe rammer og muligheder for at kommunen har lokale tilbud inden for udvalgets område fremfor at købe udenøs fx botilbud inden for det specialiserede voksenområde

Klima- og Bæredygtighedsudvalget

- Bornholm skal være erhvervsvenlig og have fokus på at fremme en grøn og bæredygtig erhvervsudvikling via partnerskab med erhvervsliv og organisationer

KOMMUNALBESTYRELSEN VIL ARBEJDE FOR AT UDVIKLE NYE, ATTRAKTIVE BOLIGER OG BOLIGOMRÅDER PÅ TVÆRS AF BORNHOLM

Skal vi være 42.000 på Bornholm i 2027 betyder det, at der skal bygges nye boliger i langt højere grad end tilfældet har været de seneste mange år. Forudsætningen for flere indbyggere er, at de har et sted at bo.

Ophævelse af bopælspligten har allerede og vil også fremadrettet trække en del helårshuse ud af regnskabet. Familiestørrelserne forventes også at falde med et større boligbehov til følge. Bornholm har en lav andel af lejeboliger, og det forventes at efterspørgslen på disse vil stige. Tilflytningen eller ej er der derfor indikationer på, at der er behov for at sætte fart på boligbyggeriet.

For at imødekomme behovet for boliger, vil der skulle bygges mindst 1.000 boliger over de næste 8 år, vel at mærke, hvis der ikke kommer øget tilflytning. Skal vi være 42.000, er behovet nærmere 2.000 nye boliger.

Kommunalbestyrelsen vil derfor arbejde for at udvikle og skabe nye boliger og boligområder på tværs af øen. Dette skal forstås både i forhold til en geografisk spredning af boligudviklingen, og som et ønske om at indgå i partnerskaber for at skabe udvikling i fællesskab.

Udvalgenes langsigtede mål er således:

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget

- Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget vil igangsætte plan- og udviklingsproces for flere boliger i boligbyerne, således at der i løbet af perioden 2018-2021 udvikles allerede udlagte områder, svarende til 800 nye boliger
- Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget vil modernisere bevarende lokalplaner i byerne på Bornholm med henblik på at skabe bedre balance mellem bevaring og modernisering af bymiljøerne, herunder en skarpere afgrænsning af det egentlig bevaringsværdige
- Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget vil i respekt for natur- og landskabsværdierne udnytte nye muligheder i Planloven for at imødekomme såvel bornholmernes som tilflytternes ønsker til attraktive boliger, herunder nye boformer. Dette skal bl.a. ske gennem ombytning af tidligere udlagte områder med mere nutidige og attraktive udviklingsområder

Klima- og Bæredygtighedsudvalget

- Klima- og Bæredygtighedsudvalget påtager sig at udforme en koordinerende proces i forhold til boligpolitik, herunder snitfladerne til tilflytterstrategi samt planlægning af udbud af offentlig service

KOMMUNALBESTYRELSEN VIL ARBEJDE FOR AT SKABE TRIVSEL OG ARBEJDSGLÆDE I ÆLDRELIVET

Bornholm står over for en befolkningsmæssig udvikling, hvor vi får en større andel ældre end vi har i dag. Det betyder, at kommunalbestyrelsen vil fokusere på at skabe rammerne for at de ældre i større udstrækning end tidligere kan fastholdes på arbejdsmarkedet.

Denne tilgang går hånd i hånd med den trivsel, der blandt de ældre afhænger af at de, når behovet for hjælp opstår, får denne, men også får hjælp til at kunne mest muligt. Dermed rettes fokus fortsat mod en forebyggende og rehabiliterende indsats, der gør det muligt for de ældre at blive længst muligt i eget liv.

Disse indsatser rettes mod de velfungerende ældre, de sårbare og ensomme samt de ældre med behov for pleje.

Udvalgenes langsigtede mål for dette er:

Social- og Sundhedsudvalget

- Social- og Sundhedsudvalget vil sammen med borgerne, deres pårørende og medarbejderne i kommunen skabe rammer og muligheder, som understøtter og giver de ældre handlekraft, så de kan leve et så meningsfuldt, selvstændigt og udfoldet liv som muligt.

Social- og Sundhedsudvalget understøtter trivsel, forebyggelse og en rehabiliterende tilgang i forhold til såvel de velfungerende ældre, de sårbare ensomme og de ældre med behov for pleje

KOMMUNALBESTYRELSEN VIL ARBEJDE FOR, AT BORNHOLM BLIVER DET ATTRAKTIVE TILVALG FOR TILFLYTTERE, TURISTER OG VIRKSOMHEDER

For at blive 42.000 bornholmere i 2028 skal Bornholm være et attraktivt samfund, både for de der bor på Bornholm, de der besøger Bornholm og de der driver erhverv på Bornholm. Hvad der er attraktivt varierer naturligvis afhængigt af om man er virksomhed, borger eller turist, men det er vigtigt at fokusere på hvad det er, der opfattes som attraktivt af de forskellige målgrupper.

Visionssporet handler både om at tilvejebringe de bedst mulige vilkår for virksomhederne, både de etablerede og iværksætterne, og om at tilbyde attraktiv offentlig service til de nye borgere, vi ønsker at tiltrække – og de "gamle" borgere, vi ønsker at fastholde.

Udvalgene har i de langsigtede mål arbejdet med, hvordan de hver især kan arbejde med at gøre Bornholm til det attraktive tilvalg:

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget

- Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget vil i løbet af valgperioden udarbejde strategiske helhedsplaner for boligbyerne. Helhedsplanerne vil indgå som grundlag for anlægsstrategier for de enkelte byer

Natur- og Miljøudvalget

- Vi vil fortsat bevare, sikre og udvikle Bornholms natur og landskaber samt de bornholmske havne, så vi understøtter bosætning, tilflytning og turismeerhvervet
- Flere borgere kræver fortsat fokus på en god infrastruktur. Den trafikale infrastruktur skal sikre gode og trafiksikre vejforbindelser
- Indsatsen for trafiksikkerheden skal afpasses efter de vedtagne målsætninger i Trafiksikkerhedsplanen 2018 – 2025.
- Det regionale cykelvejnet skal fortsat udbygges med sikkerhed for øje, og som en understøttelse af turisterhvervet på Bornholm
- Den kollektive trafik skal understøtte at det er muligt at bo - leve og have et aktivt arbejds-, skole- og fritidsliv på hele Bornholm. Dette skal ske på den mest optimale og miljøneutrale måde, som er opnåeligt i forhold til den økonomiske ramme. Alle typer transport - hel eller delfinansieret af det offentlige - integreres i de logistiske setups

Børne- og Skoleudvalget

- Kvaliteten i de kommunale dagtilbud og folkeskoler skal styrkes, og der skal arbejdes bevidst med formidling, så den faktuelle kvalitet og oplevede kvalitet harmonerer

Social- og Sundhedsudvalget

- Social- og Sundhedsudvalget er øens største arbejdsgiver, og ved løsningen af kommunale opgaver skal vi være kendt for at være en god arbejdsplads med fokus på medarbejdertrivsel, rekruttering og en

professionel samarbejdspartner.

Social- og Sundhedsudvalget understøtter frivillighed og inkluderende fællesskaber og vi inviterer til samarbejde med det øvrige samfund, som bidrager til at BRK fremstår, som en del af Bornholms positive image

Klima- og Bæredygtighedsudvalget

- Fortællingen om Bornholm som grøn ø er et folkeligt projekt, der tiltrækker erhverv, tilflyttere og besøgende

Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget

- Bornholm skal tilbyde borgerne fritids- og kulturaktiviteter over hele øen
- Bornholm skal understøtte levende lokalmiljøer, sociale mødesteder og fremme nye borgerinitiativer
- Bornholm vil øge rekruttering og tilknytning til øen
- Bornholm skal sikre høj kvalitet i uddannelser og lærepladser
- Bornholm er rammen om et attraktivt studiemiljø

KOMMUNALBESTYRELSEN VIL ARBEJDE FOR AT FREMME CHANCELIGHEDEN FOR, AT BØRN OG VOKSNE PÅ BORNHOLM BLIVER SÅ RESSOURCESTÆRKE SOM MULIGT

At føle sig god nok, have en god hverdag og ikke føle sig som en belastning for andre er udsagn, som borgere med handicap eller psykiske og sociale problemer knytter til et godt liv. At få borgerens egne ressourcer og ønsker i spil er således helt centralt, når regionskommunens sociale indsatser skal tilrettelægges, hvad end fokus er på børnene, de ældre eller dem midt i livet.

Chancelighed som ambition betyder helt overordnet set, at vi skal arbejde ud fra en antagelse om, at alle mennesker fødes med lige muligheder, men at vi har forskellige behov for støtte undervejs i livet.

Regionskommunens rolle i forhold til at understøtte chancelighed er dermed at skabe rammer, strukturer og indsatser, der understøtter den enkeltes muligheder livet igennem.

Chancelighed giver mening på flere niveauer; der er naturligvis det menneskelige plan, hvor den enkelte har behov for de bedst mulige rammer. Men der er også på sigt god økonomi i at skabe rammerne for at alle får det bedste ud af livet.

Udvalgene arbejder derfor med følgende langsigtede mål:

Børne- og Skoleudvalget

- Børne- og Skoleudvalget vil i samarbejde med forældre og civilsamfundet hjælpe alle børn til at realisere deres potentiale. Det skal ske i et innovativt læringsmiljø, der understøtter børnenes åbenhed, nysgerrighed og læringsparathed. Det skal bidrage til at reducere de bornholmske børns behov for støtteforanstaltninger og udvikle børnene til at blive ressourcestærke samfundsborgere

Social- og Sundhedsudvalget

- Social- og Sundhedsudvalget vil arbejde på, at de rammer og muligheder vi skaber ikke skaber ulighed, men chancelighed – og dermed øge alle borgeres mulighed for at lykkes og bidrage positivt

KOMMUNALBESTYRELSEN VIL ARBEJDE FOR AT BRUGE VORES TILGÆNGELIGE OG LOKALE RESSOURCER BEDST MULIGT

Der er og har været stigende fokus på hvordan ressourcer anvendes. Dette gælder både de økonomiske ressourcer, som hver år munder ud i et budget, de menneskelige ressourcer, uden hvilke hverken regionskommunen eller virksomhederne ville køre rundt og ikke mindst i de naturressourcer, der skaber grundlaget for alt fra varme til mad på bordet.

Kommunalbestyrelsen vil i visionssporet arbejde med alle tre ressourcetyper, og dermed skabe et bæredygtigt samfund, der tager hensyn til de behov, der opstår i den forbindelse, hvad enten det handler om en bæredygtig økonomi, et bæredygtigt arbejdsmarked eller en bæredygtig natur.

Udvalgene arbejder med følgende langsigtede mål for at indfri visionen:

Natur- og Miljøudvalget

- Det er Natur og Miljøudvalgets mål, at arbejde for bæredygtigt, energi- og miljørigtigt kommunalt byggeri, og derigennem fremstå som forbillede for øvrigt byggeri på Bornholm. Dette mål skal understøtte de 8 vedtagne bornholmermål

Børne- og Skoleudvalget

- Børne- og Skoleudvalget vil i valgperioden fortsat optimere økonomien og de menneskelige ressourcer i tilbud til og omkring vores børn og unge, for at levere kommunale tilbud bedst og billigst. Derfor vil Børne- og Skoleudvalget i valgperioden iværksætte et eftersyn af de tværgående sammenhænge mellem kommunens tilbud til og omkring børn og unge. Her vil der både være fokus på børne- og skoleområdet, men også sammenhængen til andre centre og politikområder for at sikre overgangene

Social- og Sundhedsudvalget

- For at få mere kvalitet for pengene vil Social- og Sundhedsudvalget udvikle kerneopgaverne på udvalgets område, herunder snitfladen mellem Social- og Sundhedsudvalgets område og øvrige centre og eksterne samarbejdspartner

Klima- og Bæredygtighedsudvalget

- Bornholm som grøn ø skal være en holdbar model, som hele verden trygt kan kopiere i forhold til energiproduktion
- Vi forvalter vores lokale ressourcer og restprodukter ud fra en cirkulær økonomisk tankegang, hvor vi minimerer affald og optimerer energiudbytte og genanvendelse
- På Bornholm kører vi grønt
- Bornholm fører regnskab med sin grønne omstilling
- Klima- og Bæredygtighedsudvalget udvikler og koordinerer gennemførelsen af Fødevarerstrategien

PROCES FOR VISIONSARBEJDET OG SAMMENHÆNG TIL BUDGETLÆGNINGEN

Visionerne er kommunalbestyrelsens øverste niveau af politiske mål. Visionerne beskriver det ønskede samfund kommunalbestyrelsen ser som muligt på lang sigt, men dermed også noget der skal arbejdes hårdt for at nå frem til.

Visionerne beskriver forskellige veje, som dette skal opnås på, og alle udvalg arbejder i princippet for alle visioner. I sagens natur vil nogle udvalg være mere på banen inden for områder, der hører til dem – men i princippet kan alle udvalg byde ind med, hvad de tænker kan realisere visionerne på sigt.

Visionerne danner dermed rammen for de langsigtede mål, der som vist ovenfor, er udvalgenes bud på hvordan de hver især kan bidrage til at visionerne opfyldes. De langsigtede mål gælder for valgperioden 2018-2021.

De langsigtede mål danner rammen for de årligt tilbagevendende drøftelser af mål for budgetterne. Målene i budgettet er dermed – år for år – det der for udvalget skal prioriteres for at indfri de langsigtede mål udvalget har sat sig. Målene i budgettet er som udgangspunkt etårige.

Ud over målene i budgettet, der som det ses har en klar sammenhæng til visionerne, arbejder udvalgene med meget andet. Der vil igennem årene opstå behov for at tænke driften anderledes, afprøve nye metoder, sætte mål for noget der ligger uden for visionens og de langsigtede måls rammer osv. Derfor har udvalgene et arbejdsprogram, der lægges fast efter budgetvedtagelsen hvert år. Arbejdsprogrammet rummer visioner, langsigtede mål, mål for budgettet – og dertil alt det, der ligger uden for, men som også er vigtigt for det enkelte udvalg.

Visionerne og øvrige dokumenter

Visionerne bruges i flere sammenhænge. Udover at visionerne (og målene der hører til) bruges aktivt i forbindelse med budgetlægningen, indgår visionerne også som en del af planarbejdet.

Planarbejdet i kommuneplanstrategien og i udmøntningen af denne – kommuneplanen – er langt hen ad vejen styret af visionerne. Lidt populært kan det siges, at kommuneplanstrategien og kommuneplanen indeholder det fysiske udtryk for de visioner kommunalbestyrelsen sætter.